

POSTANOWIENIE

Dnia 3 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa A. D.
przeciwko P. [...] S.A. w W.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 3 lutego 2016 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 23 października 2014 r., sygn. akt VII Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 120
(sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 23 października 2014 r. oddalił apelację powódki A. D. od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 27 marca 2014 r. oddalającego jej powództwo przeciwko stronie pozwanej P. [...] S.A. w W. o przywrócenie do pracy oraz orzekł o kosztach postępowania.

Sąd Okręgowy w uzasadnieniu stwierdził, że podziela stanowisko Sądu pierwszej instancji co do skuteczności i zasadności wypowiedzenia powódce umowy o pracę bowiem przyczyny wypowiedzenia okazały się być rzeczywiste, konkretne i uzasadnione. W toku procesu strona pozwana dowiodła, że powódka nie ma predyspozycji do pracy na stanowisku kierowniczym Dyrektora Biura

Informacji i Promocji, ponieważ wykazywała ona daleko idącą opieszałość i niesamodzielność w podejmowaniu decyzji, niekompetencję w zakresie znajomości swoich uprawnień przejawiające się m.in. odmową podpisania zamówień na stroje sportowe, odmową podpisania umowy na wynajem boiska dla drużyny piłkarskiej czy podpisania wniosku o przyznanie grantu z Komisji Europejskiej, a które zostały wskazane jako przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę. Zdaniem Sądu Okręgowego pracodawca może skutecznie wypowiedzieć umowę o pracę pracownikowi zajmującemu samodzielne stanowisko w sytuacji, w której (choćby z przyczyn niezawinionych) nie osiąga on właściwych wyników pracy. Pracodawca, któremu bez wątplenia przysługuje prawo doboru pracowników w sposób zapewniający najlepsze wykonywanie zadań może bowiem zasadnie przewidywać, że zatrudnienie innego pracownika pozwoli mu na osiąganie lepszych efektów pracy. Sąd Okręgowy wskazał, że powołana w apelacji „Instrukcja Ia-3”, mająca potwierdzać zarzut naruszenia zaskarżonym wyrokiem art. 45 § 1 k.p., jest w rzeczywistości dokumentem dotyczącym zakresu odpowiedzialności porządkowej pracownika, jak również kwestii wyrządzenia przez pracownika szkody pracodawcy bądź osobie trzeciej. Nie odnosi się więc do kwestii rozwiązywania umowy o pracę z przyczyn leżących po stronie pracownika.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiodła powódka, zaskarżając go w całości oraz wnosząc o jego uchylenie wraz z poprzedzającym go wyrokiem Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania Sądowi Rejonowemu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy przez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od strony pozwanej na rzecz skarżącej kosztów procesu za obie instancje i za postępowanie kasacyjne, w tym kosztów procesu według norm przepisanych.

Skarga kasacyjna została oparta na podstawach:

1) naruszenia przepisów prawa materialnego, a mianowicie: a) art. 9 § 1 k.p. w związku z § 1, § 4 i § 20 „Instrukcji Ia-3”, w oparciu o które Sąd przyjął, że nie odnosiła się ona do kwestii rozwiązywania umowy o pracę z przyczyn leżących po stronie pracownika oraz przez brak zajęcia stanowiska odnośnie charakteru tego aktu to jest zaliczenia go do źródeł prawa pracy, mimo że z treści powołanych

przepisów wynika, że określa on zasady postępowania przez pracodawcę w przypadku naruszenia przez pracowników obowiązków pracowniczych; b) art. 45 § 1 k.p. przez przyjęcie, że wypowiedzenie umowy o pracę jest uzasadnione, podczas gdy przyczyny wskazane przez stronę pozwaną nie były rzeczywiste, a często także konkretne; c) art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 30 § 4 k.p. przez przyjęcie, że wypowiedzenie umowy o pracę nie narusza przepisów o wypowiedzaniu umów o pracę, podczas gdy u strony pozwanej obowiązywała szczególna procedura związana z wypowiedzaniem umów pracownikom, tj. „Instrukcja Ia-3”, która nie została zastosowana do skarżącej; d) art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 100 § 1 i § 2 k.p. w związku z art. 368 § 1 k.s.h. przez przyjęcie, że skarżąca miała obowiązek podpisania wniosku o przyznanie grantu z Komisji Europejskiej, podczas gdy sprawy spółki akcyjnej prowadzi i spółkę reprezentuje zarząd lub osoba posiadająca stosowne pełnomocnictwo do zaciągania zobowiązań; e) art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 100 § 1 i § 2 k.p. przez przyjęcie, że wśród obowiązków pracowniczych skarżącej było podpisywanie referencji firmom oraz obowiązek poświadczania nieprawdy w treści danych referencji i że skarżąca nie miała prawa kontrolowania wysokości poszczególnych pozycji budżetowych; f) art. 30 § 4 k.p. przez przyjęcie, że wypowiedzenie umowy o pracę zawiera konkretne i rzeczywiste przyczyny uzasadniające dokonaną przez stronę pozwaną czynność, podczas gdy żadna z nich nie została udowodniona i wykazana, a także mając na względzie, że wykonanie kilku z zadań wskazanych przez stronę pozwaną naraziłoby skarżącą na odpowiedzialność lub poświadczenie nieprawdy, a kilka z zadań wskazanych w wypowiedzeniu umowy o pracę zostało wykonanych przez skarżącą.

2) naruszenia przepisów postępowania, a mianowicie: a) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. przez niedostateczne wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku, w szczególności niewyjaśnienie sposobu wykładni postanowień „Instrukcji Ia-3”, w oparciu o które przyjęte zostało, że przedmiotowy dokument nie odnosił się do kwestii rozwiązywania umowy o pracę z przyczyn leżących po stronie pracownika oraz przez brak zajęcia stanowiska odnośnie do charakteru tego aktu, to jest zaliczeniu go do źródeł prawa pracy, zwłaszcza w świetle brzmienia § 1, § 4 i § 20 „Instrukcji Ia-3” oraz art. 108 § 1 k.p.; b) art. 378 § 1

k.p.c. przez zaniechanie rozważenia i dokonania odpowiedniej oceny zarzutów apelacji, w tym jej pkt 3 i 4 oraz ich uzasadnienia; c) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez sporządzenie uzasadnienia wyroku nie odpowiadającego wymogom procedury w zakresie wszystkich jego obligatoryjnych elementów, często wewnątrznie sprzecznego lub niepopartego zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, a przez to nie poddającego się kontroli kasacyjnej; d) art. 328 § 2 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez nierozważenie zarzutu apelacji odnośnie przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów w tym dokonanie wybiórczej oceny wniosku o grant, a polegającego na tym, że Sąd Okręgowy dał wiarę wszystkim dokumentom, choć skarżąca kwestionowała ich wiarygodność oraz przez nierozważenie zarzutu apelacji, że Sąd Rejonowy pominął oryginał dokumentu z datą 15 września 2010 r., tj. oryginał tej strony wniosku o grant, a jako dowody wskazał złożone do akt przez stronę pozwaną dokumenty, w których na ostatniej stronie widnieje raz data 15 września 2010 r., a raz data 14 września 2010 r., a także przez przyjęcie, że były podstawy do przeprowadzenia procedury na zakup upominków z uwagi na sumę kwot zakupów w firmie T. [...], a jednocześnie ustalenie, że skarżąca bezpodstawnie odmówiła podpisania przedmiotowego zamówienia; e) art. 256 k.p.c. w związku z art. 5 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 133 ze zm.) w związku z art. 382 k.p.c. przez nieuwzględnienie i odmówienie wiary dowodowej treści dokumentu będącego tłumaczeniem przysięgłym wniosku o grant, co wpłynęło na błędne ustalenia dotyczące rzekomego obowiązku skarżącej do podpisania przedmiotowego wniosku; f) art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c. w związku z 391 § 1 k.p.c. i rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 248, s. 1 wyd. spec. w jęz. polskim) przez jego niezastosowanie oraz zastąpienie postanowień tej regulacji w sprawie oceny wniosku o grant własnymi ustaleniami i opinią strony pozwanej.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazywała na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego dotyczącego „umiejscowienia zarządzenia wydanego przez zarząd pozwanej spółki

zawierającego zasady prawa pracy łączące skarżącą i stronę pozwaną wśród źródeł prawa pracy lub odmówienie temu aktowi tego waloru”, którego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia spraw, w których pracodawca w formie wewnętrznego i jednostronnego aktu prawnego wprowadza zasady związane z problematyką rozwiązywania umów o pracę. W ocenie skarżącej, zagadnienie to łączy się również z występującą w niniejszej sprawie potrzebą wykładni art. 9 § 1 k.p., w szczególności koniecznością wyjaśnienia czy zarządzenie ‘Instrukcja Ia-3’ jest źródłem prawa pracy w świetle art. 9 § 1 k.p.

W odpowiedzi na skargę strona pozwana wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej oraz o zasądzenie od skarżącej na jej rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej

indywidualnej sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2015 r., V CSK 353/14, LEX nr 1628961).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Skarga kasacyjna nie spełnia tych przesłanek.

Zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania przez Sąd Najwyższy, musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza że powinno odnosić się do przepisów prawa znajdujących zastosowanie w sprawie, które objęte są podstawą skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 9 lutego 2011 r., III SK 43/10, LEX nr 1238127); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i 3) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje problem mający znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243). Ponadto twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub gdy istnieją w piśmiennictwie rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467; z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468). Ponadto, każda z przyczyn wniesienia skargi kasacyjnej musi być powiązana z ustalonym w sprawie stanem faktycznym (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2002 r., III CZP 76/01, LEX nr 53308 i postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 lipca 2009 r., II PZP 3/09, LEX nr 519963; z dnia 9 kwietnia 2008 r., II PZP 5/08, OSNP 2009 nr 15-16, poz. 203 oraz z dnia 4 kwietnia 2013 r., III UK 98/12, LEX nr 1619123). Dlatego

kontrowersje dotyczące dokonanych w sprawie ustaleń, nie stanowią przedmiotu kontroli kasacyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2014 r., I UK 412/13, LEX nr 1646934).

Wskazanej wyżej konstrukcji zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie spełnia przedstawiony w skardze kasacyjnej problem, który nie dotyczy zagadnienia ogólnej natury i jedynie hasłowo odwołuje się do przesłanki istotnego zagadnienia prawnego, ograniczając się głównie do kwestionowania stanowiska Sądów obu instancji odnośnie treści „Instrukcji o zasadach postępowania w przypadku naruszenia obowiązków pracowniczych przez pracowników P. [...] S.A. Ia-3” („Instrukcji Ia-3”), wprowadzonej zarządzeniem Nr [...] zarządu pozwanej spółki z dnia 16 sierpnia 2010 r. Wobec powyższego problem umiejscowienia „zarządzenia wydanego przez zarząd pozwanej spółki” tzw. „Instrukcji Ia-3a” nie ma charakteru uniwersalnego, tak by jego rozwiązanie mogło służyć rozstrzygnięciu innych podobnych spraw i oddziaływało na stosunki prawne pomiędzy osobami trzecimi, które nie są stronami sporu sądowego, leżącego u podstaw skargi kasacyjnej.

Natomiast oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., tj. na twierdzeniu o istnieniu potrzeby na wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącą rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob.: postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351). Skarżącą obciążał obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, LEX nr 570112 oraz z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/06, LEX nr 950814). Skarżąca powołując się na tę przesłankę z uwagi na rzekomą potrzebę

wykładni art. 9 § 1 k.p., nie przedstawiła jednak żadnej argumentacji jurydycznej, za pomocą której wykazałaby jakie wątpliwości interpretacyjne tego przepisu wywołują obecnie problemy w wykładni prawa czy rozbieżności w orzecznictwie, a nie jest rolą Sądu Najwyższego domyslanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134 oraz z dnia 14 grudnia 2004 r., II CZ 142/04, niepubl.). Samo przytoczenie we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania przepisu art. 9 § 1 k.p. i stwierdzenie, że nie doczekał się on wykładni w kontekście oceny czy dokument ustanowiony uchwałą zarządu spółki kapitałowej mieści się w katalogu źródeł prawa pracy, nie jest wystarczającym uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. o kosztach postępowania kasacyjnego.

[l.n]